

Излази три
пут у месе-
цу, на 1½
табаку.

Претплата
се шаље на-
пред уред-
ништву.
Неплаћена
писма од
нередовних
дописника
непримају
се.

ПАСТИР

За све срп-
ске крајеве
стаје на го-
дину 60 гр.
или 6 фор.
на по год.
30. гр. или
3 фор. на
три мес. 15
гр. или 1.
фор. и 50 н.

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЊА.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ РЕКТОР БОГОСЛОВИЈЕ ПРОТА НИКОЛА ПОПОВИЋ.

САДРЖАЈ: Мисли о новој години. — Римска црква. — Још једна реч о испиту. — Св. Кирил и
Методије. — Читаница „Пастира. — На записе. Садржај. —

Жеље за нову годину.

Ко може порећи, да оно није истина, што се вели: да само „сложна рука кућу диже а несложна обара?“ Та ако нико, ми бар Срби прошлим животом својим ту изреку до-вољно потврдисмо. А ко не верује

„Нека оде на Косово равно,

„И запита косовку девојку:

„Што је тако рано уранила,

„У недељу прије јарког сунца,

„Па се шеће по разбоју млада,

„По разбоју честитогa кнеза,

„Те преврће по крви јунаке?“

Ко не верује

„Нека пита честитогa кнеза:

„Зашт онако љуто проклињаше?

„Ко не дође на бој на Косово,

„Од руке му ништа не родило!

„Руино вино, ни шеница бела

„Рђом кап'о, док му је колена!“

Ко не верује, велим, нека пита и добиће одговор, да:

„Што је свето и честито било,

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

„И милому Богу приступачно,
 „То погине на Косову равном;
 „А са чега већ с *неслоге* клете?“

Тако дакле браћо Србин са *неслоге* прође; јер она је узрок, што Србину на Косову толика изгине војска; она је узрок, што Србину на Косову пропаде царство!

Е па судите сами, кад са *неслоге* пропадају царства, шта ће онда са општином, шта ли са породицом једном да буде, где је *неслога* слогу надјачала, те место љубави и мира, мржња и немир овладао?

Судите, браћо, па промислите сами, колико нам је слога од потребе, да постанемо оно, што треба да постанемо, честит и ваљан народ, честити и ваљани људи.—

Село где слога влада, ту и божији благослов не избива, село то је — весело. А дом где љубав и споразумљење пребива, може се по праву назвати домом божијим, стаништем породичног уживања и земаљског благовања. — Но село пак, где се распра и ненавист увукла, то ће село злоба појести, као рђа гвожђе што поједи; кућа ће једна за другом падати, растројиће се, и село — остаће пусто. — Па тако и сваки дом, свака породица, где је разговор и договор заменило гунђање, а инат и кавга прогонила песму — у том дому поретка ни напретка нема, у том дому божија благослова нема, и дуго протећи неће, а *несложна* браћа слешки ће га оборити, а никад га подићи неће.

Где слоге нема, ту ни љубави нема, где љубави нема, ту ни божијег благослова нема, — а где свега тога нема, ту *безакоње* овладати мора и ето вам готова пакла на земљи.

То је дакле браћо земаљски пакао, ког *неслога* рађа, то је оно зло, о ком српски народ овако пева:

„У Инђији тешко *безакоње*:
 „Не поштује млађи старијега,
 „Не слушају ћеца родитеља;
 „Родитељи пород погазили,

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

„Црн им образ био на дивану
„Пред самнием Богом истиниєм!
„Кум свог кума на судове ћера,
„И доведе лажљиве сведоке,
„И без віере и без чисте душе,
„И оглоби кума віенчаного,
„Віенчаного или крштенога;“ и т. д.

Ето вам дакле ђаволска порода клете неслоге, ето наравна сљества братског неслагања!

Зло је то и наопако, где се така куга и отров увуче; јер ту се газии закон, непоштује вера, губии част, не уважава поштење, руши слобода, презире правда, слабиии гњечи а іачи се свети, но за мало, јер и он страда, где неслога влада. —

Драга браћо!

Да раздор и неслога у какво друштво, које довољно човечне свести нема, угњезди се, нетреба много; један само измет и таі ће чуда починити!

Но какво је то створење или ти іунак, што таку чудотворну снагу има?

То је онаі іунак, коіи је увртио себи у главу, да он іедини не треба туђе руке, туђе помоћи! То је онаі іунак, што мисли, да он и без братског договора и узаймог саветовања, свагда ће и сам кадар бити што корисно и честито по какву заједницу створити! То је онаі іунак, што се држи, да је најмудрии, те све друго, што из његове главе прозвишло није, сматра за лудо и ништаво! То је онаі іунак, што вели: да му је довољан само један миг, па све, да се његовој вољи покорава, све, да извршава оно, што само њему годи и треба му! И на послетку то је онаі іунак, што се узда, да му никад нико за свог кратког века требовати неће, — јер он шта више уображава себи, да је и свет ради њега, а не он ради света створен! Једном речи: ти іунаци, то су охоли и себични људи, коіи, ако не могу,

да засите своју страст, а они ти онда ударе у клевету и опадање, ружење и оговарање т. ј. клету *неслогу*, да она бар поруши оно, што они сами саградити не могаше — не хтеше. — Но будале су то браћо, а не мудри и паметни људи; јер заман се отимати, заман усиљавати, оно да изгледамо, што посебице нисмо и не можемо бити. Шта ће један противу стотине, шта ли стотина противу хиљаде? Више руку, па више и рада, — више глава, па више и памети; јер што један не може, више ће их моћи. — Та једна боља само, па ма како, да си здрав, треба ти одма туђа рука, да те напоји, туђа рука, да те нарани, — туђа снага, да те дигне и намести. — А једна несрећа, па одма, јео и помагај, оде богаство, одоше новци! шта ћу и како ћу, дуг је век а мора се јести? помозите браћо брату своме! Зато упамтимо добро ону речицу: „рука руку а образ обадве — „један за све а сви за једног,“ јер — „у споу је јачи прут.“

Сетите се и оног: кад се бродари отискоше на море — широко, дубоко — те удари бура и холоуја, хоће да их потопи. Уплашише се бродари, хоће подавити се, те им ни гроба знати се неће! Устрављени, остави их слога, а на крму попе се неслога, те свака за се поче се бринути, призивајући у помоћ светог Никола, да их избави беде и напасти — да им спасе брод, спвсе живот. Ал' глас са висина загрми овај: „сложно на посао, јер у слози је Спас, — помозите се сами, па вам и моја помоћ изостати неће!“ И бродари молећи Бога и светог Никола, слешки се одупреше бури и холоуји — те се спасоше.

Угледајмо се за то и ми браћо на ове бродаре, те слешки на посао. Сваки својој дужности нека одговори: као члан отачбине и члан народа, члан општине и члан породице, те ће увидети пријатељи и непријатељи наши, да ако смо до сад рамали, да од сад нећемо; јер узвишени *владар* потврди нам „Закључке Сабора“ нашег, желећи тиме, да слешки

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

одупремо се незнању и глупости, те да будемо и у томе, као и у јунаштву достојни синови отачбине, достојни синови народа свога. — А веран, поштен и јуначан народ српски знаће за то владару своме благодаран бити, знаће и рећи ће: вала Ти царе на твојему дару! Бог ти дао мира и на-претка! Бог Ти дао јуначкога здравља!

Али, витешкога цара, да се испуни жеља, браћо и опет вам кажем нужна је слога, јер само „*сложена рука кућу диже а несложена обара!*“

Милош М. Папић,

капелан при парохији проте жабаљског
у Аустрији.

Римска црква.

(Свршетак.)

Неможе човек да се смеје ничем тако слатко, као пи-сму Пија IX, тако обилатом увредама, које је он управно црквама западним, које су протестовале противу злоупотреба и заблуда римске цркве.

Сада треба да чујемо шта кажу Римљани. Да наведе-мо дакле, ради забаве наших читалаца, неколико одломака из једног чланка, неког М. Равле-а, главног редактора Monde-а, односно папских позивања. Мора се човек дивити знању и дубљини погледа, отличног публициста новина, које деле не-погрешност са Пијем IX:

„Докле су политичари збуњени грдним тешкоћама исто-чног питања, Суверен-Првосвештеник, руковођен начелима вишим, него што су начела политике човечије, иде да оства-ри пред овим питањем хоризонте неочекиване. Свезе, које вежу интересе времене, са начелима реда натприродног, ве-ћина људи губи из вида. Али Света-Столица њих види; и она их објављује свагда, кад нађе да је то потребно; и то је један од најславнијих атрибута њене мисије. (Ко би се о томе посумњао?)

„Позивајући *іеретичке* епископе, да учествују у црквеном сабору, и изјављујући наду, да народи поверени њином старању, ушли би са њима у велику породицу католичких народа, Суверен Првосвештеник *нема друго ништа пред очима, већ само потребе њихових душа и интересе њиховог спасења* (то је лепо, али би он учинио боље, кад би се најпре побринуо о себи и о својима). Али његовим високим и бистрим погледом он је увидео, да би он овим решењем имао на будућу судбину Истока *огроман уплив*, и истргнуо би ову земљу из *срамне укочености*, у коју је она утопљена од неколико векова (фраза стереотипна, обична код паписта).

„Већ друге године свога папства, 6. Јануара 1848 год. Суверен Првосвештеник, посла Хришћанима источним, једно *знаменито* писмо, у коме их он преклињаше, да уђу у заједницу са римском црквом. Ове речи нису остала безплодне. (Опростите; Пије IX. каже да су оне остале безплодне.). Црква унијатско-јерменска раширена је; Црква унијатско-бугарска основана је. Неки од епископа грчких, отргли су се од јереси; посланства латинска удвојила су напрезања (фраза лепе али лажне). Данас, при концу његовог славног папства, Пије IX. посла на Исток последњи позив, и на срцу му лежи, да неостави његово дело несвршено.

„То је већ други пут у историји, како Цариград и сви народи, којих је он природни стожер, *иду великој пропасти*.

„У петнајестом веку њему грозаше отоманска сила, која постаде на дну Азије и напредоваше к Европи, опустошавајући све на своме путу, и поплављујући народе непроизводне цивилизације, под којом више ништа немогаше успевати. У том тренутку, Света-Столица подиже глас и преклиње Грке, да уђу у недра католичке цркве. *Један велики црквени сабор* би сазван најпре у Ферари, а доцније у Флоренцији.

„Грци *одговореше на позив Суверена Првосвештеника. Они послаше депутате. Они претресаху до најмањих ствари, све оне тачке догматске, обредне и хијерархијске, које одела-*

важу њих од католика, додатак Филиокка символу, произлазење Светог Духа, првенство римске цркве, установљење безквасних лебова, чистиштите (пургаторијум); о свима овим тачкама, после дугих препирака, они су примили учења римека, и 6. Јула 1439. године, решење о заједници, потписано свима, било је свечано обнародовано. (Ето како научењаци римске цркве пишу историју!!!)

„Да су Грци били остали верни овој заједници, они би може бити били сачувани од оне поплаве муслманске, која једним ударом веома знаменитим; разви се управо на граници католичких народа. (Зато је, без сумње, Шпанија била потчињена мусломанима више векова, него што је протекло векова од освојења Цариграда Турцима.) Папство би учинило исполинска напрезања, да истргне из опасности народе, који требаше да уђу у његово стадо. Оно би покушало да подигне силе целе Европе, да изазове нов крсташки рат, и Турци би зацело били задржани на земљишту Азије. И не би с њима било тако. (Крсташки ратови имали су тако лепе последице за Исток!)

„Тек што су дошли из Флоренције у Цариград, епископи грчки предадоше се наново обманама њихове охолости. Они заборавише њихова обећања, раздерише решење о заједници и одделише се од латинских народа. (Како је то праведно и лепо казано!)

„На десет година после тога, Мухамед II. уђе у Цариград, и патријар, који нехтеде да приклони главу пред Сувереном Првосвештеником, и да седне с десне стране папског престола, љубљаше султанову чизму и иђаше као слуга, поред његовог коња. (То вољаше. Благодарим за велики стил.)

„Садањи положај Турске, има сличности са стањем трулог царства, које беше на крају средњег века. Али не долази више опасност од Истока, већ од Севера. Царство руско, данас је тако исто страховито за његове суседе, па и за целу Европу, као што беше царство отоманско стра-

ховито у петнајестом веку; и *јарам који оно меће на народе, није нимало влажјии, није нимало тежси, од јарма султанских.* (сваки дан подмеће М. Равле Русији ове тежње, а она на њих и непази). Источним питањем иде се на то, да се реши, да ли ће Цариград припасти западној цивилизацији или цивилизацији руској, да ли ће он уживати слободу католичких народа, или *ће бити смрвљен, под деспотизмом московским.* Политичари измишљавају разна средства: ратове, уговоре, алијанције. Али то невреди ништа. Русија напредује једнако. (Треба још казати да ни папа, ни Monde, немогу је задржати да не напредује!)

„Тако Суверен Првосвештеник подиже глас; он виче становницима Истока: *Уђите у заједницу са католицима;* и ова реч, која *раздире све завесе, ушпиће да се роди ново решење.* Кад становници Истока оставе јерес, и саједине се са црквом католичком; то је у једном тренутку везан Цариград и Запад; то је једна провала непрекорачна ископана између Цариграда и Русије; то је протекторат Русије над Хришћанима, у његовом основу разрушен, и слествено политика руска губи на Истоку своју маску и њена средства за рад. (Каква дубљина погледа политичких!) Грци нису везани с Русима ни по језику, ни по историји, ни по пореклу, ни по обичајима. Међу њима нема никаквог другог сродства, осим *религиозног јединства* оно дакле постоји међу њима? Паписте то обично одричу; господине Равле, ви сте јеретик што то говорите); кад се то уништи, они постају један спром другог туђини и политика руска принуђена је да тражи неки нов правац.

„Уништење велике јереси источне, био би дакле за Русију много страховитији удар, него освојење Севастопоља, и морална сила Свете-Столица, била би много јача препрека ширењу руске силе, него сајузне војске Француске и Инглиске. Русија неће пренебрегнути никакво средство, да препречи подобан резултат. *Може се очекивати, да ће Русија*

услугувити своје силе, да заустави иеретичке епископе, да не иду у Рим, или да насилно реши источне послове.“ (Из страха од црквеног сабора!)

Римљани хоће баш у силу Бога да начине, да се иеретици боје њиховог црквеног сабора.

Из свега казаног види се, да непогрешност папина игра велику улогу. Неће дакле бити згорега, ако знамо каквим научним доказима црква римска подупире ову догму. Ми ћемо навести овај доказ из Monde-а, који, као што ће се видети, тако је исто велики богослов, као што је красноречив политичар. Доказ је управљен Siécle-у, који је потврђавао, да би католици требало да иду четвороношке кад би то папа заповедио. Ево тог доказа:

„И ако папа није Бог, он је за нас преставник, намењеник божји на земљи; он је примио Еванђеље у делу вере! власт неограничену у владању и управљању с Црквом, да би је раширио по целој земљи и сачувао неповређену еванђеоску науку. Наш Господ обећао му је свагда своје присуство, usque ad consummationem. Отуда природно проистиче вера, у догматску непогрешност папе. Ако Siécle непризнаје свете текстове, онда између њега и нас немогућа је препирка. Ако пак он прима Еванђеље, ми сумњамо да ће он из њега извести друга закључења, него шта смо ми извели. И доиста, зашто је Бог установио папство и наименовао првог папу? Еванђеље нам одговара с овим речма: Ite, docet omnes gentes. То је дакле зато, да учи и научи све народе; али Наш Господ тврди ову мисију са речма *многозначећим*: Онај, који вас слуша, мене слуша; онај, који вас презире, мене презире. Но, или ове речи немају смисла, или оне хоће да кажу, да кад папа буде осудио неку систему, неку теорију, неко ново начело, он говори онда у име *вожње*, по *вишњој вољњи*, у присуству Светог Духа. Ето како је он непогрешан и зашто ми то верујемо. Но Siécle је савршено слободан да раскине с Еванђељем, али требало је да

он нађе људе много простије од оних, који га примају, *кад одбацује науку о непогрешности папе, и то одбацавање оснива на логици.*“

То је један од најчудноватијих комада, које смо ми читали. Да ли је писац читао Еванђеље? Ми то не можемо да верујемо. Они који су читали свето писмо знају, да у њему нема ниједне речи од оних, које су наведене и које се тичу папе; а писац *по логици* одбацање непогрешност папску! По таквим ексцентричностима, најбоље се може измерити добра вера паписта.

Доказу Monde-а треба додати рад, штампан у истим новинама, М. архимандрита Берtrand-а о *ти си Петар*. Архимандрит Берtrand, каноник версаљски, био је некада наш сурадник на новинама L' Observateur catholique па и на L' Union chrétienne. Али тронут *милошћу папином*, он се је одрекао његових списа против римске литургије; он цитира ову литургију припадајући к земљи, и он пише у новинама Monde, да заглади своје старе *грехе*. С том цели, без сумње, он је штампао свој рад о *ти си Петар*. Ми ћемо то подробно претрести у нашем идућем броју. А ако нас наш *раз-сурадник*, почаствује одговором, ми му се обећавамо да ћемо га штампати од речи до речи.

Превео с француског језика,

С. М.

Још једна реч о Испиту.

У 42. броју „Пастира“ изложен је од непознатог, но као што се тамо вели првог и најотличнијег свештеног лица, опширан нацрт правила за вршење испита над женихом и невестом. Писца тих врста вели се, побудила је на то једина важност самог дела, која му се од стране закона даје, пошто се испит не може раскинути, док духовни суд — конзисторија — о том своје решење недонесе.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Према овако знатној важности реченог дела, а покренути изјавом г. Рувидића у 45. броју „Пастира“ држимо да нам се замерити неће, ако и ми наше назоре у том погледу према могућству својих сила изнесемо.

Што се саме установе ове тиче, ми ћемо се за сада ограничити само на онолико, колико нам прилике а и сама ствар допушта.

Свака установа а тим више установа, коју црква усваја и врши преко својих свештенослужитеља, ако се поради своје важности и сувремене потребе жели преиначити, треба да има у обиму како цел, коју мисли послужити, тако и прилике у којима се врши. Досадањи начин вршења испита, по нашем мишљењу, са своје краткости, ниуколико значење његово неодузима, но шта више, према времену и приликама у којима се врши, посве је удесан и цели одговарајући.

Кад ово кажемо, ми немамо намеру побити назоре пица у том погледу, као што држимо, да и поштовани писац дели с нама подједнако уверење у томе.

Главна цел, која се испитом жели постићи, та је, да се лица узети се желећа, начисто изјасне о правој наклоности и сопственој вољи својој, пре него што се вежу тајном брака, како би се на тај начин избегли бракови који се при силењу рад користи материјалне закључавају, који без сумње имају зле последице по друштво. Сад вршило се то досадањим, или предложеним начином, цел се св: којако подједнако постизава и по грађанској и црквеној чести њеној.

Према овоме, хоћемо ли сад ову установу мењати, ширити и већу јој формалност давати? Пре него што би на то одговорили, сматрамо за нужно казати нешто претходно, о суштини саме ове установе.

Кад црква, као што смо напред казали, усваја испит као своју установу, која је дуговременом практиком, освештена, ми мислимо да неби могли у истој допустити

преиначење, а да неби тиме отворили пут за реформисање и осталим установама цркве.

С тога гледишта ствари, ми држимо да је свако преиначење у овом делу сувишно, тим више, што се у суштини његовој ништа и при досадањем начину није губило, а оптерећавати се излишним формама, ми неби допуштали, кад знамо у каквом су кредиту и друге формалности које већ постоје. Ствар треба гледати у основу, а форме задржати оне, које већ постоје. На рачун тога, што при испиту треба супружна лица о важности свезе брачне и њиховим обавезностима боље упознати, могла би се поука пишчева усвојити, кад неби стајало то, да је сваки свештеник према умној висини своје пастве кадар и готов дати објаснења и поуке и у важнијим питањима, а много пре о важности брака, сад било то китњастим фразама, или просто народним речима, које последње ми би свагда пре претпоставили. Овде се свештеник мора управљати према приликама и ступњу знања, на ком стоје лица којима ће сходну поуку дати. Све пак што би се могло у том делу учинити, то је да се ради веће важности врши под епитрахилџом, и у томе да се једнообразност свуда уведе, што држимо и да неоскудева. Остало пак што писац предлаже, као одломак из обручења, сматрамо за сувишно усвајати.

Но и саме околности и прилике у којима се испит врши недопуштају усвајати оволике сувишне форме, јер већина оних, који врше то дело, а на име браћа наша свештеници, нису тога удеса, као што је можда писац поменутога реформисања т. ј. неслуже таковој пастви, која условљава поред других благодетних околности и то, да може свештеник дати већи значај делу кога врши.

Преставимо како је положење свештеника сеоског у том случају, нарочито у сиротнијим крајевима? Кућица мала, па много пута без икакве преграде (собе), у крају јавља се из колевке плачуће дете, мало даље друга дечица по-

спала. У куту другом или око ватре, за софром седи домаћин са својим пријатељима и суседима, богме при чаши вина и ракије, и овде свештеник има да сврши исцит. Дед дакле, поштовани господине, уђите у ту малу сиротњску кућицу испуњену димом, па учините задоста формалностима, за којима толико тежите, и са којима хоћете да инпонујете! Предлог ваш може се однети само на вас и оне, који су срећни с вама равног положаја бити; зато, оставите на миру нека се продужава и даље оно, што је искуством потврђено, и друговременом практиком освештано.

Но као што се неслажемо са предлогом непознатог писца, исто тако нисмо ни са г. Рувидићем зато, да се испит замени са обручењем, јер би то по мишљењу нашем још мање могло поднети напред казаном. Но предлог г. Рувидића оправдава се у томе, што предлог писца није ништа друго, до скраћено обручење.

Обручење се од стране цркве сматра, као сасвим усвојени део тајне брака (венчања), па као такови заједно са њим и врши. Но баш и да нестоји то, ми на практики грчке и бугарске цркве, никаква ослања примити не можемо, јер има тамо много чега, које би нас морало изненадити н. пр. Мирјани у цркви грчкој под капом стоје и на св. литурђији, је ли дакле то практика ваметна⁴ и били знао који за то?

Ово је наше мишљење а уколико имамо уверење и многе браће наших свештеника, и само би били онда готови усвојити предложено, ако се непознати реформатор неби на томе зауставио.

А. Илић,
свештеник.

 Светитељи Кирил и Методије.

(Наставак.)

Но много је важније од житија сведочанство у ком се тврди, да се Конст. за време свог борављења у Херсону упо

знао са неким Русином — т. і. Словенином из руских предела — и да је нашао код њега преведено на руски језик Еванђеље и Псалтир. Констант. лако научи се руски читати и разумевати, што је за цело било много лакше за њега, који је још од детињства познат са словенским наречијем у Солуну. Русин се разговарао с њим и учио га руском језику. Сви су се дивили философу како је лепо руски научио, држећи га за „натурална“ Грка. За време свог бављења у Херсону пронађе мошти св. Климента папе римског, који је у првом веку туна пострадао и бачен био у море. Нађе кости човечије и код костнију котву, која служи за доказ да су кости неког свештенотученика, који је бачен у воду заједно са котвом.

Из Херсона браћа се упуте Козацима. Пут им је био преко меотијског језера, које лежи на западној страни Црног мора, и тамо на подножју кавкаских гора дођу Хану козачкоме. Приме их с великом радошћу. Констант. показао је и ту онаку исту досетљивост и научност као и пре. Да би га по обичају посадили и наместили на пристојно му место за столом, запитају га од кога је порекла и каквог је звања: „деда ми је био чувен и врло славан, био је први до цара. Затим одрече се тог чина, те га због тога протерају. После се скитао којекуда по туђинству, од немила до недрага, и врло осиромаша. И ја сам се родио у туђинству, и пошо сам да тражим ђедовску славу, али још је нисам постигао ја сам унук адамов!“ Јевреји мишљаху да га забуне па му с подсмејом рекоше: „како но рекосте; да се Бог сместио у женску утробу?“ „А ви опет казасте, да се Бог сместио у облаке, буру и дим јављајући се Мојсију“ — одговори философ. — Упустивши се и завезавши се са Јеврејима у разговор доказивао им је, да су се испунила пророчка казивања о Христу, и потврђивао је своје наводе многим текстовима из св. писма. Слушаоци чудили су се његовој учености. Кнез наизад рече — и ако није био контен у тај

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

пар да прими хришћанство, премда је нарастио био — „ми, себи нисмо непријатељи, ко год хоће, слободно нека се крсти.“ — Те тако се у мах крсти до 200 људи. Отпуштајући браћу натраг „во своја си,“ хтео је да их обдари, но Констант. му рече: најводем да ми даш грчко робље што си задобио. То би ми милије било од свију твојих дарова.“ Кнез му учини на вољу. У ропству беше 12 робова, те их одмах отпусти, и они се врате у своју отачбину.

Кад се вратио у Херсон претскаже смрт архиепископу Фулском и иштети дрво, коме су ондашњи земљаци одавали сујеверичко поштовање.

Пошто су извршили своју поруку врате се у отачаство, и донесу мошти св. Климента. Као што се у житију каже Конст. се сместио при цркви св. апостола, а Методија наместе га за игумана манастира Полихрона на гори Олиму, коју је ако заволео. Ту је имао до 70 „братње.“

Не треба прећутати већ треба казати, да је њихова слава као проповедника допрла у далеке словенске земље, а нарочито пошто су се вратили из козачке. У 862 год. дођу посланици у Цариград, од Растислава или друкчије Растица, кнеза моравског. Треба знати да се Моравијом у IX. веку звао не само онај мали кутић земље што и дан дани то име носи, него се Моравијом звала сва данашња Маџарска Шлавонија, и пружала се на исток до карпатских гора, и преко Дунава до утока Драве и иза блатског језера, Њу је Дунаво раздвајало на две половине, које су имале свака свога господара. Испрва су те пределе завојевали били Авари, и звали су се ти предели држава Аварска. А кад је то аварско царство упропастио Карло велики, који је имао титулу западног римског цара, тим пределима стану да владају своји кнезови, од словенског рода. Од тих кнезова најмилији је био Момир. Мањи му се кнезови сви покоре. Кнез нитрански — због града Нитје — у земљама данашњих Словена у Маџарској по имену Прибин успротиви се,

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

али буде протераи, те се стани преко Дунава. А цела половина Моравије с ове стране Дунава, постане државом Моимировом. Немачки цареви после Карла великог, дочепају се господства над словенским земљама. Први преда се цару немачком, и добије од њега право да влада над Словенима са западне стране Дунава, а Моимир хтео је да буде независан. Цар Лудвик 846. уђе у Моравију са великом војском, збаци Моимира, и на упражњени престо постави Моимирова рођака Растислава. Незна се шта је даље било са Моимиром. Растислав пак испрва покаже се покоран цару, а доцније лати се политике Моимирове, и беше срећнији од њега.

(Наставиће се.)

НАЗНАЊЕ.

„Пастир“ ће излазити и у напред као што је и до сад. За Србију и све српске крајеве у Турској стајаће 60 гр. на годину 30 гр. на по године; 15. гр. на 3 месеца. А за аустрију 6 фор. на годину; 3 фор. на по године, 1 и по фор. на три месеца. Богословима карловачким даваће се за 4 фор. на годину и т. д. А нашим богословима, кадетима и гимназистима овде у по цене а на име: за 32 гр. годишње, 16 погодишње и т. д. а гимназистима по унутрашности Србије по 40 гр. на годину, 20 гр. на по године и т. д.

Уреди.

ЧИТАОЦИМА „ПАСТИРА.“

У прошлом броју нашег листа поткрале су се многе штампарске погрешке нарочито у оном чланку, где се говори о Кирилу и Методију. У месту *Константина*, написано је на више места *Киу*, *Киа*, а на једном месту *Каи*. Писац тога чланка није хтео свуда писати цело име „Константин“ већ је то скраћивао овако: К-ин, К-на, К-ју. Слагач је пропустио ову малу почивателну, а онај који је држао коректуру, није то разумео, већ је тако и оставио. Међутим ми, који смо обвезани на то pazити, били смо у то време у одбору, који ово дана трајаше у Београду, па нисмо имали времена разгледати тај прошли број, као што би требало, па га пустити у свет. Нека опросте г.г. читаоци. У напред пазићемо беље и нећемо се ни на кога ослањати.

Уредник.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Садржај „Пастира“ за целу год. 1868.

	Страна.
1. Уводни чланци од уредника	1. 17. 33. 49.
2. Уводни чланци од М. Зечевића 65. 97. 113. 129. 145. 161 177. 193. 209 223. 229. 255. 271. 287. 303. 335.	7.
3. Нова година од уредника	11.
4. Јован Крститељ — Предтеча Христов, од уредника (по журналу учитељ).	14.
5. Мисли о свештенству од Ж. Жујевића	18.
6. Догматичке поуке од уредника. по (журналу учитељ.)	21.
7. Живот и радња св. Саве I. Архиепископа српског од уредника	27.
8. О Фарисејима и Садукејима од Никодима Петровића	42.
9. О љубави као начелу наравствености, од уредника (по школским запискама)	54.
10. Сретеније, од уредника	67.
11. Зашто хришћани не светкују Суботу већ Недељу од уред.	71.
12. Докле допире Хришћанска љубав, од уредн.	83.
13. О посту, од уредника	91.
14. О подизању храмова, од Милоша Папића	99.
15. О исповести, од уредника	105.
16. О рецензији А Васиљевића од уредника	123.
17. Философија и религија од уредника	125.
18. Српска Света Гора од П. Срећковића	137.
19. О Борби Хришћана, од уредника	147.
20. Живот св. Јована златоуста од уред. (по изворима руским)	148.
21. Слово о вери (од Н. Петровића)	154.
22. Одговор неколицини читатеља „Пастира“. Од Н. Петровића	167.
23. О прекој потреби философије за наше богослове, од уредн.	173.
24. Историја нашега закона, од П. Срећковића	180.
25. Стихира на велики петак од М. Зечевића	188.
26. Нешто „неколицини читатеља Пастира“ од Н. Петровића	190.
27. Обичаји при умирању, и сарањивању старих Јевреја од уред.	199.
28. Неколико речи о стању свештенства у Србији. Од С. Петров.	199.
29. Пасха, од уредника, (с руског)	210.
30. Коскресз Исѹсз заѹтра кз первѹ сѹботѹ ависа прежде Марји Магдалини. од уредника	215.
31. Беседа, од Димитрија Павловића ученика IV. разреда богословне	215.

Handwritten signature

32. Васпитање сугласно с духом хришћанским, од С. Никетића	229.
33. Нешто о примању вере Христове код Руса, од уредника. (с руског)	234.
34. Јели Жича искварена, од П. Срећковића	237.
35. Одговор од М.	238.
36. Св. Борђе великомученик, од уредника	246.
37. Одношаи цркве према Хришћанину од Јована К. Ђакона	250.
38. Недеља самаријанкина, од уред. (по журналу Учитель)	257.
39. Пролеће је слика нашег васкресења од В. Николајевића	273.
40. Слово! Говорио Живојин Јовичић Ђакон у тројичкој лаври у Русији	289.
41. Слово говорено па вазнесење у цркви београдско-вазнесен- ској, од уредника	305.
42. Поглед на свештенство у Србији од Н. Петровића	313.
43. Моралне поуке, хришћанско поштење, од В. Николзјевића	321.
44. Православна црква на јонским острвима	331.
45. Моралне поуке: напредак с вером, од уред. (с руског)	337.
46. Беседа говорена на парастосу кнеза Михаила Обреновића III. од Митрополита Михаила	351.
47. Моралне поуке од уред. Недеља трећа по силаску св. Духа	335
48. Беседа на парастосу кнеза Михаила Обреновића III. од Алексе Радовановића свешт. палан	367.
49. Моралне поуке при погледу на грозну смрт кнеза Михаила, од уредника	370.
50. Исторички поглед српске цркве. Од Св. Никетића	375.
51. Добра и рђава страна нашег свештенства од уредника	380.
52. Поздравна беседа кнезу Милану Обреновићу IV. од Митрополита Михаила	383.
53. Беседа г. Митрополита Михаила на миропомазању кнеза Милана	399.
54. Чин миропомазања од г. Митрополита Михаила	415.
55. Беседа од г. Митрополита Михаила на парастосу књаза Михаила	431.
56. О освећењу воде, од В. Николајевића	443.
57. Беседа г. Раића Ђакона панчевачког говорена на св. Трифуна	447.
58. Реч од И. Протића свештеника пожаревачког говорена приликом освећења војничке заставе	463.
59. Ко треба да се брине о правдвености ђечкој од уред.	464.
60. Писмо с пута послато од Равинског г. Митрополиту Махаилу	477.

61. Реч од Милутина Думића администратора у срп-Арадцу говорена на парастосу кнеза Михаила	479.
62. Моралне поуке на преображење од уредника	481.
63. Беседа од г. Митрополита Михаила на дан рођења књаза Милана	495.
64. Цариградска црква Божије Матере београдске (од Архим. Монида	499.
65. Успеније пресвете Богородице Велика Госпођа, од уред.	511.
66. Мухамеданска вера (с руског) од Св. Милосављевића	519.
67. Адреса од свештенства Неготинског округа поднешена г. Митрополиту Михаилу	523.
68. Беседа од Панте Белог намесника врањинског при освећењу цркве	527.
69. Нашто је створен човек? од Св. Никетића	529.
70. Слобода Хришћанска, од уредника (по школским запискама)	543.
71. Историјско знање о преводу 70. толковника од В. Николајевића (с руског)	557.
72. Беседа од г. Мојсија Архимандрита на рождество Бого- родице, говорена у Ружици цркви	559.
73. Беседа г. Мојсија Епископа шабачког при наречењу за епископа	575.
74. Крстов дан од уредника (с руског)	576.
75. Беседа од г. Митрополита Михаила при посвећењу епи- скопа Мојсија	591.
76. Реч од Димитрија Поповића пар. ковљачког на дан рођења књаза Милана	615.
77. Кратка реч од г. Мојсија епископа шабачког при прашта- њу с ђацима у Богословији	632.
78. Поздравна реч епископу Мојсију од проте шабачког Јанка	633.
79. Од г. Љубинка председника конзисторије шабачке.	636.
80. Духовна просвета у Србији од уредника	367.
81. Беседа од г. Мојсија епископа као први поздрав својој пастви	639.
82. Св. евангелист Лука, од Ж. Јовичића ђакона	642.
83. Беседа на св. Архангела Михаила од уредника	664.
84. Вера и разум од уредника	675.
85. Беседа Митрополита Михаила на полгодишњем парастосу кнеза Михаила	711.
86. Беседа А. Петровића при почетку школске године	714.
87. Слово на заведење Богородице (од уредника)	687.
88. Правило о испиту, од неизвесног	692.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

89.	Каква је разлика између природне нераспадљивости и нераспадљивости светих моштију! од Св. Милосав. (е руског)	702.
90.	Беседа на св. Андреју од г. Митрополита Михаила	727.
91.	Беседа на св. Николу (од уредника)	729.
92.	Римска црква, од Св. Милосављевића (е француског)	738.
93.	Приметба о испиту, од Р. Рувидића	763.
94.	Беседа на погоднишњем парастосу кнеза Михаила (од Јакова Павловића професора)	771
95.	Реч том истом приликом од Св. Ђорђевића свештеника	789.
96.	Светитељи Кирил и Методије е руског (од Косте Поповића свештеника)	776.
97.	Св. пророк Илвија од уредника	452.
98.	Мисли о новој години. Од М. Папића.	794.
99.	Још једна реч о испиту. Од А. Илића свеш.	804.

10. ...
 11. ...
 12. ...
 13. ...
 14. ...
 15. ...
 16. ...
 17. ...
 18. ...
 19. ...
 20. ...
 21. ...
 22. ...
 23. ...
 24. ...
 25. ...
 26. ...
 27. ...
 28. ...
 29. ...
 30. ...
 31. ...
 32. ...
 33. ...
 34. ...
 35. ...
 36. ...
 37. ...
 38. ...
 39. ...
 40. ...